

Hospoda čachrovská v purkrechtních registrech a dalších pozemkových knihách čachrovských

Na hraně šumavského podhůří a šumavských plání v malém sedle ve výšce cirká 710 metrů nad mořem leží po staletí Čachrov.

Čachrov byl po dlouhou dobu určitým přirozeným centrem zdejšího mikroregionu na rozhraní začínajícího Královského hvozdu a českého vnitrozemí. Za tímto malým panstvím, končícím příznačně osadou „Onen svět“ nebylo až do raného novověku nic jiného než hluboký neproniknutelný Hvozd, který se začal více osidlovat až na konci 17. a především pak v 18. století. Tehdy také začaly získávat na významu královácké rychty, jejichž statky spolu s novými sklárnami začaly stále více prostupovat Hvozd. Až do první poloviny 18. století byl ale jedinou farností a tedy přirozeným centrem pro celé Čachrovsko (včetně dnešní Javorné a bývalých královických rychet zejbišské /Seewiesen/, kochánovské /Kochet/ a zhůřské /Haidl/) sám Čachrov, byť toto malé dominium sahalo, jak již bylo řečeno, jen k Onomu světu a dál bylo „Království“ svobodných sedláků, králováků.¹

Vzhledem k tomuto vývoji prostoupila Hvozd první řádnější silnice přes čachrovské sedlo, Onen svět, Javornou, Zhůří a Gerlovu huť až do dnešní Železné Rudy (tedy patrně v půdorysu jedné z paralelních stezek pasovské Zlaté stezky) teprve někdy po polovině 18. století. Do té doby šla jedna z hlavních obchodních cest z Bavorska ne přes Čachrov, ale od tehdejšího Cvizlu (Zwiesel) Železnorudským údolím a úbočím hřebene Pancíře, Můstku dále na tehdy osídlený Prenet, dolů na Děpoltice, Strážov, Opálku, Janovice a Klatovy, respektive Dešenice, Nýrsko, Janovce a Klatovy. Čachrov tak byl, podobně jako např. Velhartice či Klenová, jakousi výspou vnitrozemí, ale bez důležitého přímého tranzitního propojení s Bavorskem. Nicméně stál na zmíněné spojnici, transversále prvních šumavských hřebenů, které byly kontrolovány královskými hrady, případně šlechtickými tvrzemi.

A jednou z nich byl právě Čachrov. První tvrz zde byla vybudována někdy v poslední čtvrtině 14. století Vilémem z Čachrova, zakladatelem šlechtického rodu Kanických z Čachrova. Kaničtí pak Čachrov drželi asi 70 let, následně, před

---

¹ Situace to byla podobná jako ve vedlejším údolí. Tam byla farností pro celé údolí od Dešenic, přes Děpoltice, Prenet, Můstek až do Hojsovy Stráže od středověku až do raného novověku právě fara dešenická. Rozšiřováním sklářského osídlení, a prostupováním Hvozdu z jeho nejzápadnější strany, vznikla potřeba duchovní péče i pro vzdálenější osady a samoty. Začaly tak vznikat farnosti i jinde – v Javorné, Hojsově Stráži, respektive Děpolticích.

polovinou 15. století, byl statek připojen k velhartickému panství pánů z Rožmitálu, čachrovská tvrz byla opuštěna a začala chátrat.

Po rozdělení velhartického panství připadl Čachrov Janu Rendlovi z Úšavy a v roce 1566 Janu Bohuchvalovi z Hrádku. Ten v roce 1568 obnovil čachrovskou tvrz. Bohuchvalům z Hrádku patřil Čachrov až do roku 1612 a následně přešel, díky novému sňatku vdovy Kateřiny Bohuchvalové z Hrádku, do držení Šofmanů z Hemrlesu. Ti drželi Čachrov až do roku 1685, pak se zde rychle střídali různí majitelé, až v roce 1708 koupil statek Oldřich Benjamín Ehrenfried Fruwein z Podolí. Fruweinové zjevně považovali Čachrov za své hlavní sídlo, a tak se k němu také chovali. Právě za nich došlo k výstavbě trojkřídlého barokního zámku (architekt Marco Antonio Gilmetti, který také přestavěl čachrovský kostel a je autorem nového kostela v Javorné, postaveného na základech staré kaple), ke stavbě nové kaple svatého Jana Nepomuckého a zřejmě i výstavbě dalších hospodářských budov. Nicméně již v roce 1747 koupili Čachrov z dědictví fruweinovského Horové z Ocelovic. Ale ani oni si nedokázali s malým, nicméně silně zadluženým panstvím poradit. Nakonec jej v roce 1792 koupil Václav Kordík (Wenzel Kordik) a jeho syn Jan, měšťané, původem ze Všerub. Jejich potomkům patřil statek až do roku 1895.²

Jádro malého čachrovského panství bylo po staletí víceméně stále stejné. Vedle samotného Čachrova, to byly obce Březí, Jesení, Bradné, Dobřemilice a Chvalšovice, ke statku v některých obdobích připadaly jednotlivé usedlosti i z dalších obcí (Čeletic, Jarkovic a jiných). Rozmachu pak statek doznal za Kordiků, ale to je již jiná kapitola.

Např. v době berní ruly, tedy v roce 1654-1656, měl tehdejší čachrovský statek Viléma Protivy, Šofmana z Hemrlesu 10 vesnic /respektive podíly v nich/, v nichž hospodařilo 41 rolníků, 12 chalupníků a 12 zahradníků (tedy 65 gruntů).

Je možné předpokládat, že v té době zde žilo asi 450 až 600 obyvatel, včetně rodiny majitele panství a jeho služebnictva.

Vrchnost, stejně jako na řadě podobných statků v této oblasti, hospodařila ve vlastní režii nejen na svém užším majetku, tedy dominikálních polích, lesích, pastvinách a lukách, ale postupně se k tomu připojily i další aktivity - ovčíny, draslárna (výrobní potaše), mlýny, vinopalna apod. Především to byl ale

---

² Kordikové byl původem poddanský rod z okolí Všerub a Kdyně, který se vzmožil v 18. století a jeho členové se domohli nejen majetku, ale i vyššího vzdělání. Při nákupu Čachrova např. pomohl svým příbuzným JUDr. Caspar Kordik, zemský právník, později i děkan pražské právnické fakulty.

pivovar. Ten zde existoval již asi na konci 16. století a v různých podobách přežil až do roku 1941.

Vrchnost ho dávala do pronájmu, většinou na čtyři roky, pacht se častokrát prodlužoval jednomu nájemci.

Okolo historie pivovaru na Čachrově existuje řada domněnek, které vyvrátili povolanejší.³ Faktem je ale, že **pivovarskou tradici přinesl ve druhé polovině 16. století do Čachrova rod Bohuchvalů z Hrádku**. O pivovaru existuje **první písemná zmínka** v kupní smlouvě mezi Viktorinem Bohuchvalem z Hrádku a jeho manželkou Kateřinou, roz. Šlovickou ze Šlovic, **z roku 1612**: „Tvrz starou na Čachrov...s pivovarem, sladovnou, hvozdem, spilkou, pánví i jiným nádobím pivovarským...s chmelnicí...“.⁴

Je tedy zjevné, že na Čachrově se v té době a patrně již před tím vařilo ve vrchnostenské režii pivo a konzumovalo se zjevně i v nějaké vrchnostenské hospodě. Pivovar stál v těsné blízkosti zámku, před jeho přestavbou na počátku 18. století mohl být součástí staré tvrze, případně dalších hospodářských budov.

V první purkrechtní knize čachrovské se poprvé objevuje jméno **Nikodým Sládek**.⁵ Ten se zakoupil na statku Václava Rejčka někdy **před rokem 1653** a je zmiňován i v berní rule. Jestli tento Nikodým byl sládkem na čachrovském pivovaře není ovšem z dostupných pramenů jasné. Pravděpodobné to ale je, protože v první matrice čachrovské je v roce 1679 zaznamenáno jeho úmrtí - „5. května (1679) pochován Nikodém Chmelíček, sládek čachrovský“.

Kde je pivovar, musí být i hostinec. Z pozemkových knih čachrovských vyplývá, že **nejstarší čachrovská hospoda existovala přinejmenším od první poloviny 17. století**. A rovnou můžeme říci, kde stála. Byla vždy tam, kde stojí i ta dnešní, avšak již řadu let nefungující hospoda „U Chalupských“, jde tedy o rozsáhlý dům

---

³ Jan Jirák a kol., Klatovská pivovarská chasa aneb Pivovary a pivovárky okresu Klatovy, I., s. 46-51.

⁴ Tamtéž, s. 46.

⁵

První kniha purkrechtní, f. 39, Grunt Václava Bártovic, Léta Páně 1637. 28. dne Octobris. O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že týž Václav Rejčka na sobě ten grunt od matky a bratří svých v dílu svém postoupení v sumě 8 kop míšeňských, kterýž jest Václav Rejčka koupivší grunt Rejčkovský po otci jich jim náležející v závdavku tento grunt 8 kop míšeňských odevzdal a postoupil, a týž Václav Bártovic v dílu svém od matky a bratří jej přijal, a tak má grunt zaplacený a očištěný. Poté Grunt Nikodýma Sládka, Léta Páně 1653, dne 15. Januarii. O tom gruntu vyhledáno ze zpráv lidských, že týž Nikodým Sládek koupil ten grunt od nebožtíka Václava Rejčka za sumu 6 zlatých za kterýžto ihned odvedl 4 zlaté. Ostatní zůstávají 2 zlaté sirotkům po něm pozůstalým, Janovi, Dorotě, Kateřině, kterýžto jim odvésti povinován jest.

čp. 7, na dnešní křižovatce železnorudské a velhartické silnice, v blízkosti kostela a prakticky naproti bývalému čachrovskému zámku. K tomuto jednoznačnému závěru bylo ale možné dojít jen díky tomu, že jsme podrobně prostudovali jednotlivé pozemkové knihy a návaznost zmínek o hospodě až do doby, kdy domy dostaly popisná čísla (v 70. letech 18. století).

Hospoda čachrovská je poprvé konkrétně zmiňována až v roce 1640, kdy se mluví o tom, že jistý Jiřík Kantor převzal grunt a „**hospodu šebestovskou**“, a to „s dědinami, lukami a jiným vším od starodávna k ní příslušenstvím“ za 70 zlatých. To tehdy nebyl, navíc v nejistých časech Třicetileté války, žádný malý obnos a Jiříku Kantorovi se ho podařilo doplatit až v listopadu 1647.

Jiří Kantor však někdy už v roce **1648 nebo 1649** zemřel a hospody se jako odúmrti ujala čachrovská vrchnost, tedy Šoffmanové z Hemrlesu. Ti již ale na jaře **1649** „při času svatém Jiří“ hospodu spolu s gruntem postoupili jistému Kryštofu Krajbichovi (psán i Krejbich, či německy Kreibich) za 120 kop míšeňských (zhruba 120 zlatých). Krajbich si celou transakci pojistil tím, že si vzal Dorotu, vdovu po Jiřím Kantorovi.⁶ S vdovou si vzal i její děti a ty, když dospěly a jejich matka zemřela, se dostaly do sváru se svým otčímem.

A to takového, že byl zaznamenán i v úředních knihách. V roce **1666** musel spor mezi Nikodýmem Kantorem (synem Doroty Kantorové, znovu provdané Krajbichové) a jeho otčímem Kryštofem Krajbichem porovnávat sám majitel panství. Znovu zdůraznil, že Krajbichovi hospoda právoplatně náleží a nemá být v jejím držení rušen. Šofman z Hemrlesu rovnou ve svém rozhodnutí z května

---

⁶ První kniha purkrechtní čachrovská, f. 41, Grunt Jiříka Kantora, předešle Šebestovský při svatém Jiří v létu 1640. S dědinami, lukami a jiným vším od starodávna k ní příslušenstvím v sumě 70 zl(atých), v kterýžto šacunk jest vstoupil a jej ujal týž Jíra Kantor. Závдавku ihned dal 20 zlatých. Ostatní každoročně po 10 zlatých vejrunku skládati a odvozovati do důchodu panskýho má povinen jest. Léta 1641 při času svatého Havla položil vejrunku 10 zl(atých). Léta 1647 při času svatého Martina spoložil a zaplatil rozdílňe Jíra Kantor. Čtyřicet zlatých. Grunt Kryštofa Krajbicha, Léta Páně 1649. Při času svatém Jiří, z jisté vůle a poručení J. M. Pána po smrti Jiříka Kantora prošacován jest grunt a hospoda šebestovská v Čachrově, stavením, dvoru, obilím, se všemi svršky a nábytky, dědinami, lukami, dobře a náležitě na zimu i z jara osetými, lesy, porostlinami, s tím vším což od starodávna k témuž gruntu přináleželo, v sumu 120 kop míšeňských v kterýžto šacuňk vstoupil Kryštof Krajbich, když jest sobě Dorotu pozůstalou po nebožtíkovi Jiříkovi Kantorovi pozůstalou vdovu za manželku pojal, k sobě přijal a trhem tuž hospodu koupil, tak jak se nadpisuje s tím se vším k ní přináležejícím příslušenstvím. Kteroužto sumu takto níže psaným způsobem platiti má. Předně závдавku při vzetí téhož gruntu 20 kop, při času svatém Jiří léta 1650 též 20 kop a při času svatého Havla téhož léta 20 kop složeno býti má.

f. 41r

Kterýchžto 60 kop za dluh pivní J. M. Panu náležeti budou. Ostatních 60 kop Nikodýmovi, Kateřině, sirotkům pozůstalým a Dorotě máteři jejich manželce nebožtíka Jiříka Kantora se zanechává. Též každoročně po 10 kopách míšeňských až do vyplacení té vsí sumy, začnouc od svatého Jiří léta 1651 před J. M. Pánem skládati se mají. Vejš dotčenejch 60 kop peněz pivních povinovaných zcela zouplna odvedle zaplatil.

1666 pohrozil, že potrestá každého, kdo bude okolo této věci vyvolávat nějaké rozbroje.⁷

V roce **1667** byl spor mezi Kryštofem Krajbichem a jeho nevlastním synem Nikodýmem ukončen vzájemnou dohodou a vyplacením podílu Nikodýmovi.⁸

Již v roce **1674**, někdy po smrti Kryštofově, se ale zadlužená hospoda vrátila zpět do vlastnictví vrchnosti, jak o tom svědčí zápis v purkrechtní knize. Vdova po Kryštofovi, jeho druhá manželka Anna pak byla odbyta tím, že jí vrchnost jako náhradu za její podíl na hospodě předala jiný grunt v Jesení.⁹

Následně Šofmanové hostinec pronajímali, v roce **1689** je v matrikách čachrovských zaznamenán jistý Antonín Wohld, „šenkýř čachrovský“.

V roce **1707** byla hospoda pronajata Jiřímu Hosnedlovi z Bradného (Georg Hosnedl) a při té příležitosti se zmiňují i pozemky vázící se k tomuto gruntu. Nebylo jich málo, celkem 34 strychů/korců¹⁰ a několik luk k tomu.¹¹

---

⁷ Léta 1666 dne 19. Maii. Byvše nejednou mezi Nikodýmem Kantorem /synem nebožtíka Jiříka Kantora/, po smrti nebožky Doroty máteře své a Kryštofem Kreibichem manželem dotčené máteře jeho velký svár a častý rozbroj, jsem já Pan Jiří Bohuslav Šoffman z Hemrlesu dědičná vrchnost jejich porovnal a pod pokoutou buď na těle, neb na jmění jejich (dle velikosti přestoupení a provinění) kdoli koliv víceji v při té /.../, aneb jináč k sváru a nepřátelství příčinu podal, a obzvláště kdyby na druhého sáhl, neb jej bil. Příště i neprominutelně ztrestání býti ustanovil, a poněvadž jistými důvody v těchto již strach se nachází, že Kryštof Kreybich týž grunt pořádně koupil na větším díle zaplatil, nemá se jemu v držení jeho žádná překážka činiti. Když níže psaný rest doplatí, ve všem grunt očištěný míti bude. Jiří Bohuslav Š(ofman) z Hemrlesu.

⁸ První kniha, f. 42v, 6. die Martii. A(nn)o 1667 porovnání jsou mezi sebou, takže týž Kryštof Nykodýmovi Kantorovi jeho podíl i všecko co na něm praetendýroval, svrchu psaného fatum, na hotovosti zaplatil a jej spokojil, v přítomnosti Jana Kantora, rychtáře čachrovského, Andrese Kantora a jiných přítomných lidí.

⁹ Anno 1674. Die 6. Julii. Jest týž grunt a hospoda čachrovská v jistých zadrželých dluzích od vrchnosti vzata, a naproti tomu, po smrti Kryštofa Krajbicha, manželce jeho Anně, kteráž sobě Matěje Starého, rychtáře Pod lípou, syna za manžela pojala, grunt Víta Ševce ve vsi Jesení za dědičný a očištěný dán a postoupen. Dati ut supra.

¹⁰ Korec/strych byl v té době asi 0,3 hektaru.

¹¹ Druhá kniha purkrechtní čachrovská, folio 17:

Grunt aneb hospoda panská, jak se v knihách / purkrabských vynachází 1674 dne 6 Juli že týž /grunt zadržalých dluzích od vrchnosti ujata a na / proti tomu po smrti Kryštofa Krujbicha manželce / jeho Anně, kterouž sobě Matěje starého rychtáře pod / Lipou, syna za manžela pojala. Grunt Víta / Ševce ve vsi Jesení za dědičný a očištěný dána / postoupena jest, a tak na ten čas náleží J. M. / panu hraběti.

Pole se při této hospodě vynachází:

Předně jeden kus na Pugkseni pod	18 str.
Druhej kus u Bratního u cesty pod	10 str.
Třetí kus /v/ pahorcích pod	3 str.
Čtvrtej kus u louky na Pugkseni pod	3 str.
Kus zahrádky za Jirojic ležící pod	3 míry
Louky přední na Pugkseni po	2 vozy
Druhá v Loužku po	2 vozy

Ten grunt jest J. V. H. M. nynějšímu hospodáři / darován, a tak jemu vlastně přináleží.

Zu Georgii Anno 1707

Jiřík Hosnedl měl platit vrchnosti za držení hostince a s ním spojených pozemků 12 zlatých ročního nájmu a také 12 zlatých za právo čepovat i pálenku (též z hraběcí palírny). Přitom měl „pilně pivo čepovat“ a „a za odebrané kvantum piva řádně platit“.¹² Hosnedl držel hostinec asi až do roku **1734**.

V dubnu téhož roku tehdejší čachrovský pán, Oldřich Fruwein z Podolí, přijal na své panství jako nového poddaného Jakuba Suka z Dobříše. Tento původně mansfeldský poddaný, jehož otec Václav byl dobříšským sládkem, se poddal Fruweinům a získal za to do svého dědičného vlastnictví vrchnostenskou hospodu.¹³ A hned vzápětí si vzal dceru dosavadního nájemce. Stalo se tak dne **10. května 1734** kdy administrátor čachrovský Vavřinec Jakl (Lorenz Jakl) oddal Jakuba Suka z Dobříše (syna Václava Suka z mansfeldského panství) s poddanou čachrovského panství Markétou Hosnedlovou z vesnice Bradné, dcerou Jiřího Hosnedla.¹⁴

Jakub Suk provozoval s hospodou i řeznictví. Podle smlouvy z roku 1734 měl v Čachrově výhradní právo porážky. Musel za to odvádět do obecního důchodu

---

Hat der Georg Hassnerl leibaigener Unterthan mit Herrschaft(lichen) Bewilligung

¹² Dtto, f. 18, Hat der Georg Hassnerl leibaigener Unterthan mit Herrschaft(lichen) Bewilligung das Czachrauer Würtshaud dergestalten / gestüfft und angenommen, dass er nemb(lich) / diese Velder und Wüssen die vorhin bey dem Würth- / hauss sich befunden solle zu geniessen / haben, wie er dene vod dieses jährlichen / Zünss per 12 fl. und dises zwahr / halbjährig zuerlegen schuldig ist. / Übrigens wie es alle Zeit Breuhig / gewesen das Brandtwein ebenmässig / jährlich vor 12 Fl. und solches auch halbjährig wie er dem verspricht dass Pier fleissig ausszuschenkhen und / dass darvpm betragente quantum am / Gelt zuerlegen.

¹³ Druhá kniha, f. 19, Já níže podepsaný známó činím tímto všem vůbec, / obzvláště kdyby toho potřeba ukazovala z příčiny té poněvadž / Jakub Suk (Jacub Sukh) z knížeského Mandtsfeldského panství se vyjednal / a mně k panství mému čachrovskému dobrovolně se podal / že sem jemu nikoliko za jeho poddanost a nýbrž manželce, dítkám / jeho budoucím potomkům jeho daroval hospodu mou čachrovskou / na časy nynější i budoucí. A to na ten a takový způsob / by budoucně i dědicové neb potomci moji a také držitelé / budoucí panství tohoto jemu takovou užití a nic od / ní práva neměli, a nic míti nemohli / a nýbrž by jakožto skutečný vlastník všeho práva užití má a moc míti / bude. Dotýkaje se polí a gruntův cokoliv on užívati bude / od jednoho každého str(ychu) obci čachrovské 10 kr(ejcarů) dáti povinen / jest. Přičemž to ... nadestavení Jakub Suk bude povinen / jakž s manželkou též podobně budoucími dítkami svými / se věrně, poslušně a spravedlivě chovati a do důchodů / za takové ... odváděti, z kteréžto hospody on mně / do důchodů mého každoročně 10 ? loje nepřepouštěného / 16 liber a od každého zabitého kusu hovězího dobytka jazyk / odvésti a v čas žní 3 dny robotovati ... jakož také z důchodu / mého sejra 3 centnýře po 6 zl. páleného 12 pint a po 20 kr vzití / a to obojí v následující ? čas zaplatiti má. Dotýkaje se musical impost a Fleisch Kreutzer za to obojí ročně 6 zlatých dáti povinen / bude, poněvadž ale tento častěji pravený Jakob Suk dobrým / a ? řezníkem jest z té příčiny židi čachrovský žád- / ného kusu dobytka jak hovězího též skopového zabíti neb košer- / ovati moci ? nemají ? na jejich šábes, čím zdejší / šenkýř neb řezník jeden kus ke košerování propustiti má / by oni pro svou potřebu z téhož hovada maso učiniti mohli / Pro po? ? sem s vlastní rukou ? podepsaný ? / co můj ? přirozený secret přitisknouti dal jeho datum na kanceláři / v Čachrově dne 24. Aprilis 1734

Voldřich Fruweyn z Podolí

¹⁴

Matrika Čachrov, Čachrov 01, 1720-1781. Mezi svědky byli Lukas Agner, Bartoloměj Kollros z Bradného a Alžběta Hosnedlová z Bradného.

čachrovského z každého strychu jím užívané půdy 10 krejcarů ročně. Deset zlatých ročně musel dávat vrchnosti, k tomu ještě 16 liber nepřepuštěného loje a z každého zabitého hovězího dobytka odvést jazyk do vrchnostenské kuchyně. Vedle toho byl povinen o žních třídní robotou. Navíc musel odebírat z vrchnostenského ovčína do hospody 3 centnýře sýra po 6 zlatých¹⁵ a 12 pint¹⁶ pálenky (24 českých žejdlíků) po 20 krejcarech z vrchnostenské vinopalny. Musel také vrchnosti ročně odvádět 6 zlatých za tzv. Musikalimpost (daň z provozování taneční hudby) a Fleischkreuzer (daň z porážky). Zvláštností bylo, že Jakub Suk měl fungovat jako řezník i pro zdejší malou čachrovskou židovskou obec, které měl dávat k dispozici na šábés jeden kus hovězího dobytka podle požadavků obce. Měl jako šenkýř pilně pivo čepovati, „všechny hosty co nejlépe obsluhovati, na žádný pád netrpět bitky a hádky, tyto včas s pomocí rychtáře přerušit a nedovolovat, známý, zemí se potulující ksindl do hostince nepouštět a netrpět hraní zakázaných her“¹⁷. Hostinský měl také všechny hosty, kteří chtěli přenocovat, požádat o předložení jejich dokladů, podezřelé pak neprodleně hlásit rychtáři. Tyto podmínky držení hostince ve víceméně stejné podobě platily více než staletí i pro jeho dědice.

Jakub Suk to měl u čachrovské vrchnosti zjevně dobré, protože v roce **1744** ho tehdejší majitelka panství Anna Fruweinová z Podolí dokonce propustila z poddanství, přičemž ale podmínky dědičného držení hospody jeho rodinou zůstaly stejné.¹⁸

---

¹⁵ Centnýř byl v té době asi 60 kg.

¹⁶ Pinta v té době cca 1,90 litru.

¹⁷ Druhá kniha, f. 50-51, „...das obrigkeitliche Bier ächt und Aufrecht nach der obrigkeitlichen ausgesetzten Tax auszuschänken, das Biergeld von Zeit zu Zeit rechtens abzuführen. Die ankommende Gäste auf das möglichste zu bewürten und zu bedienen, die Schlägerey und Raufhandl bei allen Gelegenheiten auf keine Weiss zu gestatten, diese mit zu ziehung des Gemeindricters bei zeiten zu unterbrechen um so weniger eines schon wissentlichen liederlichen Landstreichers Gesindls einen Aufenthalt zu geben wie auch die verbotene Spiele nicht zu gedulden“.

¹⁸

Druhá kniha, f. 20, Já níže podepsaná známo činím tímto všem vůbec obzvláště, kde by toho / potřeba ukazovala, že jsem s Jakubem Sukem skutečně kontrakt zavřela / a to na takový způsob poněvadž jemu od mého nebožtíka pána švagra za jeho poddanost hospodu skutečně darována byla. A on na ? vejší / jmenovaný Jakub Suk mě žádal abych ho z poddanství propustila / i z jeho ženou a dětma na jeho velkou žádost jsem mu to učini- / la a jeho skutečně propustila. Krz to on budoucně kdyby obstáti / nemohl a on s hospodou čachrovskou cokoliv dělati může a taky / prodati kdežto vrchnost dycky ten předeck míti má co ? / za ní ? dával, kdyby vrchnost v těch penězích hospodu ujeti ?? nechtěla / jemu žádná překážka jse činiti moci nebude kdo by ji / koliv koupil tak ten podle toho kontraktu všecko jak vejš / jmenovaný Jakub Suk vystává i on vystávati povinen bude. / Dotýkaje se ? polí a gruntův cokoliv on užívati bude, dotýkaje se / polí a gruntův cokoliv on užívati bude, od jednoho každého strychu / 10 krejcarů dáti povinen gest přičemž to nadpravený Jakub Suk bude povinen jak z manželkou též podobně budoucně dítkami svými / se věrně, poslušně a spravedlivě chovati, jak z panského pivo / bedlivě a spravedlivě šenkovati a do důchodu za takové peníze / náležitě odváděti. Z kteréžto hospody on mně do důchodu mého / každoročně 10 zl cmz, loje nepřepuštěného 16 liber od každého / zabitého kusu

Jakub Suk založil na Čachrově tradici, která přetrvala více jak 150 let. Zemřel na Čachrově 31. 3. 1781 a dožil se 72 let.¹⁹ Měl se svou manželkou Markétou mnoho dětí, nejméně čtyři dcery a asi sedm synů. Synové ale zemřeli většinou v dětském věku, a tak nakonec převzal živnost ten nejmladší, který se narodil až téměř po dvaceti letech od uzavření manželství mezi Jakubem a Markétou. Tento syn **Jan Jakub** (4. 7. 1753 – 12. 9. 1832)²⁰, většinou zván jen Jakub, pokračoval v práci svého otce. V roce 1775 si vzal Annu Marii Bastlovou (Čachrov čp. 16), zplodil s ní celou řadu dětí (patrně deset), ale stejně jako jeho otec i on se musel smířit s tím, že většina z nich zemřela v útlém věku. Svého dědice našel opět až v nejmladším synu **Šimonovi**, kterého měl se svou druhou manželkou, Marií Kolářovou z Hořákova. **Jakub** mladší se neustále rozmáhal. V roce 1785 přebral i formálně živnost svého otce, poté, co se vyrovnal se svými sestrami a v roce 1791 zakoupil od Jana Štěpánka vedle hostince stojící chalupu čp. 8 a rozšířil svou hostinskou a řeznickou živnost.

Šimon (20. 12. 1789 – 16. 7. 1858) pracoval s otcem, ale **hostinec převzal do svého vlastnictví** až po jeho smrti, v roce 1833. Hodnota hostince a s ním spojených polí (celkem 18 jiter), mrtvým i živým inventářem byla 1400 zlatých.²¹ Musel ale vyplatit váznoucí dluhy ve výši cca 220 zlatých a především všech svých šest dospělých žijících sester (dostaly po 56 zlatých). Z nich čtyři neprovdané a nezajištěné (Barbora, Markéta /1775-1849/, Dorota a Kateřina /1797-1856/) - mu podle poslední vůle jeho otce Jakuba zůstaly k doživotní

---

hovězího dobytka jazyk odvésti a v čase žní 3 dny roboty / jakž ročně 3 cent sejra á 6 zlatých páleného 12 pint po 20 kr. vzítí a to / obojí v náležejícím čase zaplatiti má. Z musical impostu a fleisch- / kreutzeru za to obojí ročně 6 zl. Dáti povinen bude. Poněvadž ale / tento častěji pravený Jakub Suk dobrým a náležitým řezníkem (jest) z té příči- / ny židi čachrovský žádného kusu dobytka jak hovězího též skopového / zabítí neb košerovati moci míti nemají, kromě na jejich šábés / jim zdejší šafář neb řezník jeden kus ke košerování propůjčí / by oni pro svou potřebu z téhož hovada maso míti mohli. / Pro potvrzení téhož sem se vlastní rukou podepsala a můj při- / rozený sekret přitisknouti dala, jehož datum na kanceláři v / Čachrově dne 25. Martii 1744

Anna Barbora Fruweynová z Podolí ... ?

Rudolph von Rehne als Zeug

Johann Fruweyn von Podolí

Joseph Fruweyn von Podolí

Vide uibernahtskontrakt des Jacob Suk im Grundbuch ab anno 1792 pag. 49 über das Wirthshaus in Czachrau N. C. 7.

¹⁹ Jakub Suk se tedy narodil asi v roce 1709. V přístupných matrikách dobříšských jsem však na žádného Suka tohoto jména v daném období nenarazil.

²⁰ Jakub Suk nejstarší, zakladatel tohoto rodu na Čachrově, měl se svou manželkou Markétou, roz. Hosnedlovou, celou řadu dětí. Další genealogické informace o rodině Suků, případně jejich přízně jsem čerpal výhradně z čachrovských a dalších matrik, které jsou volně přístupné na www.portafontium.cz, takže je v poznámkách dále neuvádím.

²¹ Pozemková kniha čachrovská, č. 283, s. 33 sq. SOA Klatovy.

péči. Musel jim zajistit potraviny (brambory, žito, ječmen, sůl, sádlo atd.), ubytování, krávu ve své stáji, zeleninovou zahrádku, otop a další věci. Vůči vrchnosti se musel, stejně jako jeho předci, zavázat ke stejným povinnostem, tedy platit jí 10 zlatých ročně nájmu, odvádět lůj, jazyky z poraženého hovězího dobytka, platit Musikalimpost a hlavně a bezvýhradně šenkovat jen a jen pivo z čachrovského pivovaru a nalévat kořalku z vrchnostenské palírny. Vrchnost si při tom zachovávala předkupní právo na hospodu, pokud by k nějakému jejímu prodeji mělo dojít.

Není divu, že se měl Šimon co ohánět. Možná i proto se ženil pozdě, někdy v roce 1831, kdy mu bylo přes čtyřicet. Jeho prvním synem byl **Václav Suk** (1832), z matrik ale není jasné, kde a kdy se přesně narodil a kdo byla jeho matka. Jisté nicméně je, že Šimon Suk se oženil znovu v roce 1839, kdy mu bylo skoro 50 let.²² Jeho manželkou se v červnu 1839 stala dvaadvacetiletá Anna Marie Denková z Chřepic (nar. patrně 1797/98 - 1877). Již v dubnu 1840 se jim narodil syn **Jakub Suk**.

V roce 1858 se po smrti Šimona Suka stal **majitelem hospody** jeho starší syn **Václav (1832-1866)**, mladší Jakub (třetí toho jména a ve čtvrté generaci na Čachrově) se musel spokojit s výplatou dědictví.

Byla to už zcela jiná doba. Poddanské povinnosti zmizely a byly postupně rušeny i s tím související dřívější závazky, naposledy povinnost hospody brát pivo pouze z vrchnostenského pivovaru, ale také výsady (monopol na porážku v rukou hostinského). Hostinská živnost se stala zcela svobodnou, takže bylo jen otázkou času, kdy vznikne dosavadním dvěma hostincům (v čp. 7 a v čp. 37 – pivovarském výčepu) nějaká konkurence. Václav a Jakub Sukovi čekali se svou matkou na vyřízení pozůstalostních záležitostí po otci až do roku 1859. Václav Suk získal hospodu i s 18 jitry v hodnotě 2100 zlatých, mladší Jakub zástavní právo v hodnotě 1575 zlatých jako svůj podíl a další legát v podobě zástavy v hodnotě 315 zlatých na dům čp. 30 v Čachrově. Marie Anna Suková dostala legát 525 zlatých a právo na doživotní výměnek v čp. 7, kde také v roce 1877 zemřela.

Václav Suk pak provozoval hostinec se svou matkou až do roku 1861. Tehdy si, ve svých devětatdvaceti letech, vzal ve Zhůří za manželku o pět let starší Marii, dceru bohatého majitele hamru Franze Denkscherze z Hojsovy Stráže (čp. 158). Dne 31. 8. 1862 se jim narodila dcera **Maria Rosa Suková**. Již v roce 1866 ale Václav Suk zemřel na „zánět v krku“ a jeho manželka Marie Anna se stala

---

²² Matrika Čachrov 12, Chřepice, f. 10.

vlastní paní. Bylo to ale jen na chvíli. Dne 8. srpna 1867 jí zvláště k tomu dohodnutý farář z Hartmanic Johann Wenzel Kordik (bratranec čachrovského pána) oddal s o deset let mladším **Josefem Oberhoferem** z Hojsovy Stráže (čp. 29).

Oberhoferovi spolu drželi hostinec až do smrti Marie Denkscherz-Sukové-Oberhoferové v listopadu 1881 (bylo jí 54 let). Zdá se ale, že ho už v té době pronajímali různým zájemcům, v druhé polovině 70. let je např. uváděn Peter Hilgarth, nájemce, původem z Javorné.

Situace se ale změnila poté, co **Maria Rosa** Suková dospěla. Dne 5. června 1883 si na Čachrově vzala **Františka Ouřadu** (Auřada), v té době kaprála u klatovských dragounů, ale zároveň sládku v čachrovském pivovaru čp. 37. Ouřada pocházel z rodiny jiného sládku z Blížejova-Přívozce.

V srpnu 1886 zemřel **Josef Oberhofer** a hospoda připadla Marii Rose a jejímu manželovi. Ouřadovi měli spolu v letech 1884 až 1897 celkem osm dětí, z nichž dvě (Josef a Karolína) zemřely jako malé. František Ouřada někdy v 90. letech 19. století pracoval jako sládek v Nemělkově a na Nemělkově také v roce 1897 zemřel. Hostinec Ouřadovi stále pronajímali, nájemcem tu byl počátkem 90. let i Karel Schödelbauer.

Marie Rosa Suková-Ouřadová se 22. dubna 1901 znovu provdala, tentokrát za o šest let mladšího Ignáce Chalupského (30. 1. 1868), původem ze Zikova čp. 1. Dne 24. února 1902 se jim narodila dcera Otilie Magdaléna (jako dospělá žila v Přešticích). Marie Rosa však již za necelé dva roky 1. dubna 1903 zemřela na rakovinu ve svých 40 letech.

Ignác Chalupský si po roce, 2. května 1904, vzal za manželku jinou vdovu, Barboru Bastlovou, roz. Rendlovou, vdovu po Josefu Bastlovi (Bradné čp. 5), nar. 8. dubna 1872 v Záměšli, která měla již vlastního syna Jana (nar. 1898). S ní měl ještě další čtyři děti (dcery Barboru /1907/, Františku /1909/, Aloisii /1913/, Annu /1915/) a staral se i o nedospělou dceru Otilii ze svého prvního manželství a nevlastního syna Jana. Manželé drželi společně hostinec po několik desetiletí. Ve velkém objektu byl nejen hostinec, ale také dlouho obchod čachrovského obchodníka Löfflera, který se cítil být českým židem a pocházel z Běšin. Žily tu ještě rodiny Rašků a Oudů a ve dvacátých letech tu byla i četnická stanice.

Barbora Chalupská zemřela 8. 10. 1938 na Čachrově ve věku téměř 67 let, její muž Ignác pak 22. 1. 1940 ve svých 72 letech.

O počátku 20. století se tedy hostinci v čp. 7 (dříve čp. 7 a 8, později spojené 7-8) říkalo „**U Chalupských**“ a toto pojmenování vydrželo i v době diktatury proletariátu, ač hostinec spravovala „Jednota“.

Dlužno ještě říci, že čachrovské, respektive březské (kde byl malý pivovar a šenk v čp. 13) vrchnostenské pivo se čepovalo nejen v hospodě v Čachrově, ale též v Březí, Jesení a na Onom Světě, kde byly též hospody, jak to dokazují záznamy v matrikách. A je pravděpodobné, že čachrovské pivo se čepovalo i v hořákovském zájezdním hostinci „U jelena“, tedy „Na kobyle“ či hovorově „Na Štoudni“, protože Hořákov patřil k čachrovskému statku od roku 1844.

Někdy na počátku 19. století, v souvislosti s rozšířením čachrovského pivovaru za Kordiků, byl zřízen samostatný pivovarský výčep přímo v jeho budově, kde mimochodem bydlel i sládek s rodinou (čp. 37). I tento výčep byl vrchností propachtováván, ve 30. a 40. letech 19. století je zde zmiňován Franz Xaver Schafhauser, který byl patrně z Nýrska. Hlavním hostincem nicméně zůstával ten, který v té době vedla už v třetí generaci rodina Suků.

Stručné schéma držení, respektive vlastnictví hostince v dnešním čp. 7

na Čachrově

(bez ohledu na pronájmy na konci 19. století)

před 1640	hospoda Šebestovská
1640 - 1649	Jiří Kantor
1649 - 1674	Kryštof Krajbich

od 1674	drží vrchnost, Šoffmannové z Hemrlesu
1689 - ?	Antonín Wohldt
1707 – 1734	Georg Hosnedl
1734 – 1781	Jakub Suk
1781 – 1833	Jakub Suk ml.
1833 – 1858	Šimon Suk
1858 – 1866	Václav Suk
1866	Maria Anna Suk
1867 – 1881	Maria Anna Suk a Josef Oberhofer
1881 – 1883	Josef Oberhofer
1883 – 1903	Maria Rosa Suková-Ouřadová-Chalupská
po 1904	Chalupští

Z výše napsaného i tohoto schématu je jasné, že rodina Suků držela čepování pivního moku na Čachrově pevně ve svých rukou prakticky 270 let, což je už úctyhodná tradice, která zasluhuje, aby se na ni nezapomnělo.

Kaufkontrakt des Jakob Dietl auf den
 veräußerte Stallungen Konjoss. Pieganet.

in welchem Vertrag die Kinder über den Dominicalatase
 Katharina Satz im Contrarbuch ab
 pag: 80 st sey:

Dünntürten gesten Jahr und Tag ist zwischen
 dem Joseph Pieganet als Verkäufer und dem
 dem Konjoss Pieganet als Käufer die Stallungen an
 dem Ort Solymirer freiwillig und unentgeltlich
 und respective Ankauf Kontrakt verabredet und geschlossen
 worden;

Es verbleibt dem Joseph Pieganet dem Käufer
 Jakob Dietl seinen in neigenen Besitz geblieben, sub No. 8
 von, Licitate in Erfahrung der veräußerten Stallungen samt dem
 hierzu gehörigen Baumgärtel, so wie in solchem Jahr, dem
 unentgeltlich hat, samt allem demselben gehörigen
 wieser wie es steht und liegt im Jahr 1811
 Summe 115zig Gulden abzurufen. 80/10

Welche die Willigung Summe obenverbleiben Kaufman,
 Jakob Dietl dem Verkäufer Joseph Pieganet
 richtig und gut hat, und derselben mittelst geeigneter
 Kontrakt in dessen Abwesenheit quittiert, bleibt dem
 demselben vorbehalten.

Tite! Kienan... Katharina... 1809 pag: 80 d. sey:

...
 Und bezeugt der Herr Joseph Bingen...
 ...
 ...
 Summe 215zig Gulden altes P... 80

...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

JULIO 1724

und geschickter zu begreifen; und
2de die Substanz ein ungenanntes Mittel oder ein Obiectivellige
zu sein zu fordern ungenannt zu unterhalten, sondern
3te die Substanz nicht 3te für sich selbst und keine Substanz
und zu allen Substanz Substanz Substanz Substanz zu ver-
weisen; Substanz und

4te sollte die Substanz ganz über sich oder über sich selbst
liegen und ungenanntes Substanz Substanz Substanz
oder ungenannt ungenannt Substanz und ungenannt Substanz
und, ungenannt ungenannt ungenannt und ungenannt
des Obiectivelligen Substanz ungenannt, und des Obiectiv-
heit des Substanz et Prioritatis Substanz
Substanz sollte. Qui ungenannt Substanz und
Substanz Substanz alle Substanz Substanz Original
Substanz Substanz ungenannt, in des Substanz
Substanz Substanz Substanz Substanz ungenannt
Substanz Substanz Substanz Substanz Substanz

Jacob ...
Kaufmann

Joseph ...
Kaufmann